KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 18.10.2024 r.
COM(2024) 471 final

2024/0259 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Wzmocnionej umowy o partnerstwie i współpracy między Unią Europejską, z jednej strony, a Republiką Uzbekistanu, z drugiej strony

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

- **Przyczyny i cele wniosku**

Załączony wniosek stanowi instrument prawny upoważniający do podpisania wzmocnionej umowy o partnerstwie i współpracy między Unią Europejską a Republiką Uzbekistanu (zwanej dalej „umową").

Stosunki między Unią Europejską (UE) a Republiką Uzbekistanu (Uzbekistan) opierają się obecnie na umowie o partnerstwie i współpracy (zwanej dalej „UPiW") podpisanej w Brukseli 21 czerwca 1996 r., która weszła w życie 1 lipca 1999 r.

9 października 2017 r. Rada przyjęła decyzję upoważniającą do rozpoczęcia negocjacji z Uzbekistanem w sprawie wzmocnionej umowy o partnerstwie i współpracy. Negocjowanie tej umowy rozpoczęto w listopadzie 2018 r. Unia Europejska i Republika Uzbekistanu zakończyły negocjacje w sprawie wzmocnionej umowy o partnerstwie i współpracy w czerwcu 2022 r. Główni negocjatorzy parafowali tekst umowy w dniu 6 lipca 2022 r.

Umowa ta stanowi ważny krok w kierunku zwiększenia politycznego i gospodarczego zaangażowania UE w Azji Środkowej. Będzie podstawą skuteczniejszego zaangażowania UE i Uzbekistanu w dwustronną współpracę dzięki wzmocnieniu dialogu politycznego i zacieśnianiu współpracy w szerokim zakresie dziedzin.

Wzmocniona umowa o partnerstwie i współpracy zawiera standardowe klauzule UE dotyczące praw człowieka, Międzynarodowego Trybunału Karnego, broni masowego rażenia (BMR), broni strzeleckiej i lekkiej oraz zwalczania terroryzmu. Obejmuje ona również takie dziedziny jak zdrowie, środowisko naturalne, zmiana klimatu, energia, podatki, edukacja i kultura, praca, zatrudnienie i sprawy społeczne, nauka i technologia oraz transport. Ponadto umowa obejmuje kwestie współpracy prawnej, praworządności, prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, przestępczości zorganizowanej i korupcji. Oczekuje się, że część umowy dotycząca handlu zapewni podmiotom gospodarczym lepsze otoczenie regulacyjne, a tym samym przyniesie znaczne korzyści gospodarcze unijnym przedsiębiorstwom. Wzmocniona umowa o partnerstwie i współpracy nie jest inicjatywą wchodzącą w zakres programu sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT).

Umowa ustanawia ramy instytucjonalne składające się z Rady Współpracy, Komitetu Współpracy i Komisji Współpracy Parlamentarnej (zob. tytuł VII „Postanowienia instytucjonalne, ogólne i końcowe") oraz podkomitetu ds. praw własności intelektualnej, a także umożliwia ustanowienie podkomitetów i innych organów wspierających Radę Współpracy. Ustanowiono w niej również mechanizm wypełniania zobowiązań w celu rozwiązania problemu niewypełnienia przez jedną ze stron jej zobowiązań wynikających z umowy.

Wraz z wejściem w życie tej umowy traci moc Umowa o partnerstwie i współpracy ustanawiająca partnerstwo między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Uzbekistanu, z drugiej strony, podpisana w dniu 21 czerwca 1996 r.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Wzmocniona umowa o partnerstwie i współpracy opiera się na ambicjach i potrzebach odpowiednio Republiki Uzbekistanu i UE w zakresie rozwijania stosunków dwustronnych w duchu konkluzji Rady w sprawie nowej strategii UE wobec Azji Środkowej z dnia 17 czerwca 2019 r. Umowa przyczyni się do wdrożenia nowej strategii UE wobec Azji Środkowej przyjętej w dniu 15 maja 2019 r.

Wzmocniona umowa o partnerstwie i współpracy jest zaktualizowanym następcą umowy o partnerstwie i współpracy z 1999 r., rozszerzającym zakres współpracy na nowe obszary i przewidującym usprawnione ramy regulacyjne naszych stosunków handlowych i gospodarczych zgodnie z zasadami Światowej Organizacji Handlu (WTO) i z regionalnymi porozumieniami gospodarczymi.

Po wdrożeniu umowa zostanie z pożytkiem uzupełniona przez mechanizm ogólnego systemu preferencji taryfowych (GSP+), z którego Uzbekistan korzysta od 2021 r. System ten oferuje dodatkowe preferencje taryfowe w zamian za przestrzeganie 27 podstawowych konwencji dotyczących praw człowieka, dobrych rządów, środowiska i pracy.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Wzmocniona umowa o partnerstwie i współpracy jest w pełni zgodna z Traktatami i zachowuje integralność i autonomię porządku prawnego Unii. Promuje wartości, cele i interesy Unii, jak również zapewnia spójność, skuteczność i ciągłość jej polityki oraz działań.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

– **Materialna podstawa prawna**

Zgodnie z orzecznictwem, w przypadku gdy analiza unijnego środka wykaże, że wyznaczono mu dwa cele lub ma on dwa elementy składowe, i jeden z tych celów lub elementów składowych można zidentyfikować jako główny lub dominujący, podczas gdy drugi jest jedynie pomocniczy, wówczas ten akt prawny należy wydać na jednej podstawie prawnej, tj. na tej podstawie, która jest właściwa z racji głównego lub dominującego celu lub elementu składowego. W wyjątkowych przypadkach natomiast, jeżeli zostanie ustalone, że dany środek zmierza jednocześnie do osiągnięcia kilku celów lub ma kilka elementów składowych związanych w sposób nierozłączny, z których to celów lub elementów żaden nie ma charakteru pomocniczego w stosunku do pozostałych, w taki sposób, że znajdują zastosowanie różne postanowienia traktatów, środek taki należy wyjątkowo wydać na różnych, odpowiednich podstawach prawnych (w tym kontekście zob. wyroki: z dnia 10 stycznia 2006 r., Komisja/Parlament i Rada, C-178/03, EU:C:2006:4, pkt 42 i 43; z dnia 11 czerwca 2014 r. Komisja/Rada, C-377/12, EU:C:2014:1903, pkt 34; z dnia 14 czerwca 2016 r. Parlament/Rada, C-263/14, EU:C:2016:435, pkt 44; z dnia 4 września 2018 r. Komisja/Rada (Kazachstan), C-244/17, EU:C:2018:662, pkt 40).

W tym konkretnym przypadku umowa zmierza do osiągnięcia dwóch głównych celów i ma dwa główne elementy składowe, które wchodzą w zakres wspólnej polityki handlowej

i współpracy na rzecz rozwoju. Podstawą prawną proponowanej decyzji powinny zatem być art. 207 i 209[1] Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Należy zauważyć, że umowa nie obejmuje obszarów wchodzących w zakres kompetencji państw członkowskich, a zatem nie wymaga, aby państwa członkowskie stały się jej stroną.

– **Proceduralna podstawa prawna**

W art. 218 ust. 5 TFUE przewidziano przyjęcie przez Radę decyzji dotyczącej podpisania umowy.

W art. 218 ust. 8 TFUE przewidziano, że Rada stanowi większością kwalifikowaną, z wyjątkiem okoliczności wymienionych w art. 218 ust. 8 akapit drugi TFUE, w których Rada stanowi jednomyślnie. Biorąc pod uwagę fakt, że dwa główne elementy składowe przedmiotowej umowy to polityka handlowa i współpraca na rzecz rozwoju, zasadą głosowania w tym konkretnym przypadku jest zatem większość kwalifikowana.

Po upoważnieniu do podpisania przez Radę, zgodnie z art. 17 TUE Komisja jest uprawniona do reprezentowania Unii poza jej granicami.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Umowa obejmuje kwestie wchodzące w zakres wyłącznych kompetencji UE, takie jak wspólna polityka handlowa, oraz unijną część kompetencji równoległych, takich jak polityka rozwoju. Wzmacnia ona dialog polityczny i współpracę między UE a Republiką Uzbekistanu. Niezbędne jest w związku z tym działanie na poziomie UE.

- **Proporcjonalność**

Umowa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów politycznych, tj. wzmocnienia stosunków między UE a Republiką Uzbekistanu z myślą o wspieraniu reform demokratycznych, praworządności i zrównoważonego rozwoju gospodarczego, jako sposobów na zwiększenie stabilności i bezpieczeństwa Republiki Uzbekistanu. Umowa nie wymaga od Unii zmiany jej zasad, przepisów ani norm w żadnym obszarze regulowanym.

3. WYNIKI KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Konsultacje**

Rada była regularnie informowana i konsultowano się z nią na forum odpowiedniej grupy roboczej Rady, a mianowicie na forum Grupy Roboczej ds. Europy Wschodniej i Azji Środkowej (COEST) oraz Komitetu ds. Polityki Handlowej (TPC), na wszystkich etapach negocjacji.

Parlament Europejski był regularnie i odpowiednio szybko informowany przez cały czas trwania negocjacji.

[1] Republika Uzbekistanu jest krajem o średnim niższym dochodzie, wymienionym w wykazie odbiorców oficjalnej pomocy rozwojowej ustanowionym przez DAC do celów sprawozdawczości za lata 2020, 2021, 2022 i 2023, zgodnie z art. 3 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947 z dnia 9 czerwca 2021 r. ustanawiającego Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy.

Wysoki Przedstawiciel i Komisja uważają, że cele określone przez Radę w jej wytycznych negocjacyjnych zostały osiągnięte oraz że projekt umowy jest gotowy do podpisania.

- **Ocena skutków**

Nie przeprowadzono oceny skutków, ponieważ przedmiotowa umowa w większości aktualizuje i wzmacnia istniejącą umowę o partnerstwie i współpracy, a zatem nie wprowadzi istotnych nowych obszarów współpracy, które miałyby znaczny wpływ gospodarczy, społeczny lub środowiskowy. Oczekiwane skutki będą miały głównie charakter polityczny – UE dąży do utrwalenia obecnego kursu politycznego kraju partnerskiego oraz wzmocnienia swojego kapitału politycznego. W Uzbekistanie mogą wystąpić pozytywne skutki społeczne związane głównie z planowanymi postanowieniami dotyczącymi praworządności, praw człowieka i bezpieczeństwa. Oczekuje się również wzrostu wymiany handlowej w wyniku poprawy otoczenia biznesowego, która jednak nie stwarza żadnego ryzyka dla konkretnych sektorów przemysłu po żadnej stronie, ponieważ Uzbekistan i UE nie konkurują w tych samych sektorach. Uważa się, że przygotowanie oceny skutków nie przyniesie rezultatów współmiernych do wykorzystanych zasobów.

2024/0259 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Wzmocnionej umowy o partnerstwie i współpracy między Unią Europejską, z jednej strony, a Republiką Uzbekistanu, z drugiej strony

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 207 i 209 w związku z art. 218 ust. 5,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) W dniu 16 lipca 2018 r. Rada udzieliła upoważnienia do rozpoczęcia negocjacji z Republiką Uzbekistanu w sprawie wzmocnionej umowy o partnerstwie i współpracy,

(2) W związku z wolą Stron, by zacieśniać i rozszerzać wzajemne stosunki w ambitny i innowacyjny sposób, negocjacje w sprawie wzmocnionej umowy o partnerstwie i współpracy (zwanej dalej „Umową") zakończyły się pomyślnie parafowaniem Umowy w dniu 6 lipca 2022 r.,

(3) Należy zatem podpisać umowę w imieniu Unii Europejskiej,

(4) Zgodnie z Traktatami do Komisji należy zapewnienie podpisania Umowy, z zastrzeżeniem jej zawarcia w późniejszym terminie,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Niniejszym upoważnia się w imieniu Unii Europejskiej do podpisania Wzmocnionej umowy o partnerstwie i współpracy między Unią Europejską, z jednej strony, a Republiką Uzbekistanu, z drugiej strony, z zastrzeżeniem zawarcia tej umowy.

2. Tekst umowy, która ma zostać podpisana, dołącza się do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja wchodzi w życie następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

W imieniu Rady
Przewodniczący